

O autoru

JORDI CABRE

N. Gregory Mankiw je profesor ekonomije na Sveučilištu Harvard. Kao student, ekonomiju je studirao na Sveučilištu Princeton i Massachusetts Institute of Technology. Kao nastavnik, poučavao je makroekonomiju, mikroekonomiju, statistiku te osnove ekonomije. Čak je proveo jedno ljeto prije mnogo godina kao instruktor jedrenja na Long Beach Islandu.

Profesor Mankiw je plodan pisac i redovan sudionik u akademskim i političkim raspravama. Njegovi su radovi objavljeni u akademskim časopisima uključujući *American Economic Review*, *Journal of Political Economy* i *Quarterly Journal of Economics* kao i u popularnijim naslovima poput *New York Timesa* i *The Wall Street Journala*. Također je autor bestselera, udžbenika *Makroekonomija* (Worth Publishers) za srednju razinu učenja.

Uz nastavu, istraživanja i pisanje, profesor Mankiw je i suradnik istraživač u National Bureau of Economic Research, član Brookings panela o ekonomskoj aktivnosti, savjetnik Congressional Budget Officea i Banke federalnih rezervi iz Bostona i New Yorka, povjerenik Urban Instituta i Njujorškog ekonomskog kluba te član Odbora za razvoj ETS testova iz ekonomije za naprednu razinu učenja. Od 2003. do 2005. bio je predsjednik Vijeća ekonomskih savjetnika američkog predsjednika.

Predgovor: Predavačima

Tijekom moje 20-godišnje karijere studenta, predmet koji me najviše uzbuđivao bio je načela ekonomije koji sam slušao tijekom prve godine studiranja. Nije pretjerano reći da mi je promijenio život. Odrastao sam u obitelji koja je često raspravljala o politici tijekom večere. Argumenti za i protiv različitih rješenja za probleme društva poticali su žustru raspravu. Ali u školi, privukla me znanost. I dok se politika činila neodređenom, nesuvislom i subjektivnom, znanost je bila analitička, sistematična i objektivna. Političke rasprave nastavljale su se u nedogled, no znanstvena istraživanja su bilježila napredak.

Predmet o načelima ekonomije na prvoj godini otvorio mi je oči novom načinu razmišljanja. Ekonomija povezuje vrline politike i znanosti. Ona je, uistinu, društvena znanost. Predmet njezinog istraživanja je društvo – kako ljudi odabiru voditi svoje živote i kako međudjeluju – no toj temi prilazi nepristranošću znanosti. Primjenjujući znanstvene metode na politička pitanja, ekonomija nastoji postići napredak u izazovima s kojima se susreću sva društva.

Napisao sam ovu knjigu u nadi da bih mogao prenijeti dio uzbuđenja o ekonomiji koje sam ja osjetio kao student slušajući svoj prvi ekonomski predmet. Ekonomija je područje u kojem i malo znanja vrijedi puno (isto se ne može reći za, na primjer, učenje fizike i kineskog). Ekonomisti imaju jedinstven pogled na svijet koji se može podučiti tijekom jednog ili dva semestra. Moj cilj u ovoj knjizi je prenijeti taj način razmišljanja najširoj mogućoj publici i uvjeriti čitatelje da on rasvjetljava mnogo o njihovim životima i svijetu oko njih.

Vjerujem da bi svatko treba učiti o temeljnim idejama koje ekonomija nudi. Jedna svrha općeg obrazovanja je učiti ljude o svijetu i tako ih učiniti boljim građanima. Izučavanje ekonomije, kao i svake druge discipline, služi toj svrsi. Pisanje udžbenika iz ekonomije je stoga velika čast i velika odgovornost. To je jedan od načina na koji ekonomisti mogu pomoći promicati bolje upravljanje i prosperitetniju budućnost. Kao što je rekao veliki ekonomist, Paul Samuelson: „Nije me briga tko piše zakone neke zemlje ili sastavlja međunarodne ugovore ako ja mogu pisati njezine udžbenike iz ekonomije.”

Što je novo u desetom izdanju?

Ekonomija nastoji razumjeti svijet u kojem živimo. Većina poglavlja u ovoj knjizi uključuje Analize slučaja koji prikazuju kako se načela ekonomije mogu primijeniti. Okviri U vijestima daju isječke iz novina, magazina i online izvora vijesti da bi pokazali kako ekonomske ideje bacaju svjetlo na tekuće probleme s kojima se društvo suočava. Nakon što studenti završe svoj prvi predmet iz ekonomije, trebali bi razmišljati o vijestima iz nove perspektive i s boljim razumijevanjem. Kako bi učenje ekonomije ostalo svježije i relevantno za sve nove studente, svako novo izdanje ažuriram da bi držalo korak s promjenjivim svijetom.

Previše je novosti koje donosi deseto izdanje da bih ih sve naveo, ali ovdje je dio tema koje se obrađuju (i poglavlja u kojima se pojavljuju).

- Manjkovi tijekom pandemije koronavirusa ponovno su potaknuli raspravu o tome je li pošteno da poduzeća povećavaju cijene tijekom krize. (Poglavlje 4)
- Budućnost dijeljenja prijevoza ovisi o elastičnosti ponude i potražnje. (Poglavlje 5)
- Minimalna plaća i dalje je tema koja izaziva prijepore. (Poglavlje 6)
- Porez na ugljik je svestran alat u borbi protiv globalnih klimatskih promjena. (Poglavlje 10)
- Uvođenje naplate korištenja cesta ponovno privlači pažnju kako Sjedinjene Države počinju s ulaganjem u novu infrastrukturu. (Poglavlje 11)
- Pandemija 2020. godine pokazala je zašto je teško smanjiti rasipnu medicinsku potrošnju. (Poglavlje 12)
- Porez na dodanu vrijednost je instrument koji bi Sjedinjene Države trebale razmotriti. (Poglavlje 13)
- Bidenova administracija istraživala je kako proširiti obuhvat antitrustovske politike. (Poglavlje 16)
- Amazon se našao na nišanu tijela zaduženih za provođenje antitrustovske politike. (Poglavlje 18)
- Imigracijska politika stvara dobitnike i gubitnike na tržištu rada. (Poglavlje 29)
- Izgubljeno obrazovanje tijekom pandemije koronavirusa moglo bi imati dugoročne učinke na zarade. (Poglavlje 20)
- Novo istraživanje promatra mjerenje nejednakosti iz perspektive cjeloživotnog razdoblja. (Poglavlje 21)
- Snažno širenje obuhvata mreže socijalne skrbi smanjilo je siromaštvo tijekom pandemije koronavirusa. (Poglavlje 21)
- Ljudi nisu dobri u racionalnom reagiranju na događaje s malom vjerojatnošću. (Poglavlje 23)
- Istraživanje je rasvijetlilo kako posljedice trgovine robljem utječu na modernu Afriku. (Poglavlje 26)
- Pad realnih kamatnih stopa tijekom četiri desetljeća je zbunjujuć. (Poglavlje 27)
- Novo istraživanje je ispitalo korištenje nadnica efikasnosti. (Poglavlje 29)
- Recesija koju je prouzročila pandemija koronavirusa je neuobičajena na nekoliko načina. (Poglavlje 34)
- Reakcija monetarne i fiskalne politike tijekom pandemije navela je neke ekonomiste da se zabrinu oko moguće pojave inflacije. (Poglavlje 36)
- Od Federalnih Rezervi se traži da prošire svoj skup ekonomskih ciljeva. (Poglavlje 37)

Ovo izdanje također uključuje 2 nova poglavlja. Poglavlje 12 istražuje ekonomiju zdravstvene skrbi. Kako se povećava udio ovog gospodarskog sektora, sve je važnije da studenti razumiju njegova specifična obilježja, probleme i izazove. Poglavlje 38 je neobavezno poglavlje u dodatku koje raspravlja o tome kako ekonomisti koriste podatke. Posljednjih godina, ekonomska istraživanja postala su sve više empirijska, i neki predavači žele upoznati studente sa statističkim metodama koje ekonomisti koriste. Predavači koji će koristiti to poglavlje mogu ga predavati ranije.

Kao i uvijek, pažljivo sam prošao kroz svako poglavlje kako bih preradio obuhvat i pedagogiju knjige. Uvedene su mnoge velike i male promjene, kako bi knjiga ostala jasna, točna i aktualna.

Sve promjene koje sam uveo, i mnoge druge koje sam razmatrao, ocijenjene su kako pridonose sažetosti i jasnoći. Kao većina stvari o kojima se uči u ekonomiji, vrijeme koje studenti imaju je oskudni resurs. Uvijek mi je na umu izreka romanopisca Robertsona Daviesa: „Jedna od najvažnijih stvari kod pisanja je biti sažet, a ne ubiti sve od dosade.”

Kako je knjiga organizirana?

Knjiga je organizirana na način da učini ekonomiju razumljivom za studente. Ono što slijedi jest brzo putovanje koje će, nadam se, dati predavačima predodžbu o tome kako dijelovi pristaju zajedno u cjelinu.

Uvodno gradivo

Poglavlje 1, „Deset načela ekonomije”, upoznaje studente s ekonomskim pogledom na svijet. Daje pregled velikih ideja koje se pojavljuju u ekonomiji, poput oportunitetnog troška, odlučivanja na temelju graničnih veličina, uloge poticaja, dobitaka od trgovine i efikasnosti tržišne alokacije. Kroz knjigu se redovito pozivamo na **deset načela ekonomije** predstavljenih u Poglavlju 1 kako bi podsjetili studente na to da su te ideje temelj cijele ekonomije.

Poglavlje 2, „Razmišljati kao ekonomist”, ispituje kako ekonomisti prilaze svom području proučavanja. Raspravlja o ulozi pretpostavki u razvijanju teorije i uvodi koncept ekonomskog modela. Također raspravlja o ulozi ekonomista u kreiranju ekonomske politike. Dodatak ovom poglavlju predstavlja kratki podsjetnik o tome kako se koriste dijagrami i kako se mogu pogrešno upotrijebiti.

Poglavlje 3, „Međuovisnost i dobiti od trgovine”, predstavlja teoriju komparativnih prednosti. Teorija objašnjava zašto pojedinci trguju sa svojim susjedima, kao i zašto zemlje trguju s drugim zemljama. Velik dio ekonomije odnosi se na to kako tržišne sile koordiniraju mnogim pojedinačnim odlukama o proizvodnji i potrošnji. Kao polazna točka za tu analizu, ovo poglavlje pokazuje studentima zašto svi imaju koristi od specijalizacije, međuovisnosti i trgovine.

Temeljni alati ponude i potražnje

Slijedeća tri poglavlja uvode osnovne alate ponude i potražnje. Poglavlje 4, „Tržišne sile ponude i potražnje” razvija krivulju ponude, krivulju potražnje i pojam tržišne ravnoteže. Poglavlje 5, „Elastičnost i njezina primjena”, uvodi koncept elastičnosti i koristi ga za analizu događaja na tri različita tržišta. Poglavlje 6, „Ponuda, potražnja i ekonomska politika države”, koristi ove alate kako bi ispitalo kontrole cijena, poput kontrole najamnina te zakona o minimalnoj plaći i poreznoj incidenciji.

Poglavlje 7, „Potrošači, proizvođači i efikasnost tržišta”, proširuje analizu ponude i potražnje koristeći koncepte potrošačevog i proizvođačevog viška. Započinje razvijanjem veze između spremnosti potrošača na plaćanje i krivulje potražnje, te vezu između troška proizvodnje proizvođača i krivulje ponude. Zatim pokazuje kako tržišna ravnoteža maksimizira zbroj proizvođačevog i potrošačevog viška. Dakle, studenti rano uče o učinkovitosti tržišne alokacije.

Slijedeća dva poglavlja primjenjuju koncepte proizvođačevog i potrošačevog viška u pitanjima ekonomske politike. Poglavlje 8, „Primjena: troškovi oporezivanja”, pokazuje zašto oporezivanje rezultira mrtvim teretom i što određuje veličinu tih gubitaka. Poglavlje 9, „Primjena: međunarodna trgovina”, razmatra tko dobiva, a tko gubi u međunarodnoj trgovini, te predstavlja raspravu o protekcionističkoj trgovinskoj politici.

Još mikroekonomije

Nakon što je ispitano zašto su tržišne alokacije često poželjne, knjiga razmatra kako ih država ponekad može poboljšati. Poglavlje 10, „Eksternalije“, objašnjava kako vanjski učinci poput onečišćenja okoliša mogu tržišne ishode učiniti neefikasnim, te raspravlja o mogućim javnim i privatnim rješenjima za takve neefikasnosti. Poglavlje 11, „Javna dobra i zajednički resursi“, razmatra probleme koji nastaju kada dobra, poput nacionalne obrane, nemaju tržišnu cijenu. Poglavlje 12, „Ekonomija zdravstva“, istražuje specifična obilježja, probleme i izazove za ekonomsku politiku vezane uz ovaj sve važniji sektor gospodarstva. Poglavlje 13, „Oblikovanje poreznog sustava“, opisuje kako država prikuplja prihode neophodne za plaćanje javnih dobara. Predstavlja institucionalni okvir američkog poreznog sustava, a zatim raspravlja kako pri oblikovanju poreznog sustava u igru ulaze ciljevi efikasnosti i pravednosti.

Slijedećih pet poglavlja ispituju ponašanje poduzeća i industrijsku organizaciju. Poglavlje 14, „Troškovi proizvodnje“ raspravlja o tome što treba uključiti u troškove poduzeća i uvodi krivulje troškova. Poglavlje 15, „Poduzeća na konkurentnim tržištima“, analizira ponašanje poduzeća koja su prihvatitelji cijene i izvodi tržišnu krivulju ponude. Poglavlje 16, „Monopol“, raspravlja o ponašanju poduzeća koje je jedini prodavatelj na svom tržištu. Raspravlja o neučinkovitosti monopolističkog određivanja cijene, moguće reakcije ekonomske politike te pokušaje monopolista da diskriminiraju cijenama. Poglavlje 17, „Monopolistička konkurencija“, promatra ponašanje na tržištu na kojem mnogo prodavatelja nudi slične, ali diferencirane proizvode. Također raspravlja o učincima oglašavanja. Poglavlje 18, „Oligopol“, pokriva tržišta na kojima se nalazi nekoliko prodavatelja, koristeći zatvorenikovu dilemu kao model za ispitivanje strateškog međudjelovanja.

Slijedeća tri poglavlja predstavljaju probleme vezane uz tržište rada. Poglavlje 19, „Tržišta faktora proizvodnje“, naglašava vezu između cijene faktora i granične produktivnosti. Poglavlje 20, „Zarade i diskriminacija“, raspravlja o odrednicama ravnotežnih plaća, uključujući kompenzirajuće razlike, ljudski kapital i diskriminaciju. Poglavlje 21, „Dohodovna nejednakost i siromaštvo“, proučava stupanj nejednakosti u američkom društvu, alternativne poglede na ulogu države u promjeni distribucije dohotka, te različite politike usmjerene na pomaganje članovima društva koji se suočavaju sa siromaštvom.

Slijedeća dva poglavlja predstavljaju neobvezno gradivo. Poglavlje 22, „Teorija potrošačeva izbora“, analizira donošenje odluka pojedinaca, korištenjem proračunskog ograničenja i krivulja indiferencije. Poglavlje 23, „Granice mikroekonomije“, uvodi teme asimetričnih informacija, političke ekonomije i bihevioralne ekonomije. Neki će predavači preskočiti sve ili dio ovih materijala, no ova poglavlja su korisna za motiviranje i pripremu studenata za buduće predmete iz mikroekonomije. Predavači koji pokrivaju ove teme mogu se opredijeliti za ova poglavlja ranije nego što su ona predstavljena u knjizi, a napisao sam ih kako bih predavačima pružio fleksibilnost.

Makroekonomija

Moj opći pristup podučavanju makroekonomije je da se prvo analizira gospodarstvo u dugom roku (kad su cijene fleksibilne), a zatim gospodarstvo u kratkom roku (kada su cijene nefleksibilne). Vjerujem da takva organizacija pojednostavljuje učenje makroekonomije iz nekoliko razloga. Prvo, klasična pretpostavka o fleksibilnosti cijena je bliskije povezana s osnovnim lekcijama o ponudi i potražnji koje su studenti već svladali. Drugo, klasična dihotomija omogućava da se proučavanje dugog roka razbije u nekoliko lako sistematiziranih dijelova. Treće, budući da poslovni ciklus predstavlja prolazno odstupanje od dugoročne putanje rasta gospodarstva,

proučavanje prolaznih odstupanja je prirodnije nakon što se razumije dugoročna ravnoteža. Četvrto, među ekonomistima je kontroverznija makroekonomska teorija kratkoga roka od makroekonomske teorije dugoga roka. Iz tih razloga većina naprednijih kolegija iz makroekonomije danas slijedi ovaj pristup – dugi rok prije kratkoga roka; naš je cilj ponuditi istu prednost studentima na početku njihovog učenja.

Analizu makroekonomije započinjem s pitanjima mjerenja. Poglavlje 24, „Mjerenje nacionalnog dohotka“, raspravlja o značenju bruto domaćeg proizvoda i povezanih statističkih pokazatelja iz računa nacionalnog dohotka. Poglavlje 25, „Mjerenje troškova života“, raspravlja o mjerenju i korištenju indeksa potrošačkih cijena.

Slijedeća četiri poglavlja opisuju ponašanje realnog gospodarstva u dugom roku. Poglavlje 26, „Proizvodnja i rast“, proučava čimbenike velikih varijacija u životnim standardima tijekom vremena i među zemljama. Poglavlje 27, „Štednja, investicije i financijski sustav“, raspravlja o vrstama financijskih institucija u našem gospodarstvu, te ispituje njihovu ulogu u alokaciji resursa. Poglavlje 28, „Osnovni alati financija“, uvodi pojmove sadašnje vrijednosti, upravljanja rizikom i određivanja cijene imovine. Poglavlje 29, „Nezaposlenost“, razmatra odrednice stope nezaposlenosti u dugom roku, uključujući traženje posla, zakone o minimalnoj plaći, tržišnu snagu sindikata i nadnice efikasnosti.

Nakon što smo opisali dugoročno ponašanje realnog gospodarstva, knjiga se okreće dugoročnom ponašanju novca i cijena. Poglavlje 30, „Monetarni sustav“, uvodi ekonomski koncept novca i ulogu središnje banke u kontroliranju količine novca. Poglavlje 31, „Rast novca i inflacija“, razvija klasičnu teoriju inflacije i raspravlja o troškovima koje inflacija nameće društvu.

Slijedeća dva poglavlja predstavljaju makroekonomiju otvorenih gospodarstava, zadržavajući dugoročne pretpostavke o fleksibilnosti cijena i punoj zaposlenosti. Poglavlje 32, „Makroekonomija otvorenog gospodarstva: temeljni pojmovi“, objašnjava odnos između štednje, investicija i vanjskotrgovinskog salda, razliku između nominalnog i realnog tečaja i teoriju pariteta kupovne moći. Poglavlje 33, „Makroekonomska teorija otvorenog gospodarstva“, predstavlja klasični model međunarodnog toka dobara i kapitala. Model baca svjetlo na različite teme, uključujući vezu između proračunskih deficita i trgovinskih deficita, te makroekonomske učinke trgovinskih politika. Budući da se predavači razlikuju u tome koliki naglasak žele staviti na ove teme, ova su poglavlja napisana tako da ih se može koristiti na različite načine. Neki se mogu odlučiti pokriti Poglavlje 32, ali ne i Poglavlje 33, drugi će možda preskočiti oba poglavlja, a neki će se odlučiti obraditi analizu makroekonomije otvorenih gospodarstava na kraju.

Nakon razvijanja dugoročne teorije gospodarstva u Poglavljima 26 do 33, knjiga se vraća na objašnjavanje kratkoročnih fluktuacija oko dugoročnog trenda. Poglavlje 34, „Agregatna potražnja i agregatna ponuda“ započinje s nekim činjenicama o poslovnim ciklusima, a zatim predstavlja model agregatne potražnje i agregatne ponude. Poglavlje 35, „Utjecaj monetarne i fiskalne politike na agregatnu potražnju“, objašnjava na koji način nositelji ekonomske politike mogu koristiti alate koji im stoje na raspolaganju kako bi pomaknuli krivulju agregatne potražnje. Poglavlje 36, „Kompromis između inflacije i nezaposlenosti u kratkom roku“, objašnjava zašto se nositelji ekonomske politike koji kontroliraju agregatnu potražnju suočavaju s kompromisom između inflacije i nezaposlenosti. Ispituje zašto ovaj kompromis postoji u kratkom roku, zašto se tijekom vremena mijenja, te zašto ne postoji u dugom roku.

Rasprava o makroekonomiji završava Poglavljem 37, „Šest rasprava o makroekonomskoj politici“. Ovo kapitalno poglavlje razmatra šest kontroverznih pitanja u današnjoj ekonomiji: primjerenom stupnju aktivnosti ekonomske politike kao

odgovor na poslovne cikluse, relativnoj djelotvornosti povećanja državne potrošnje i smanjenja poreza u borbi protiv recesije, poželjnosti postizanja nulte stope inflacije, važnosti uravnoteženja proračuna države, te potrebi poreznih reformi kako bi se potakla štednja. Za svako pitanje, poglavlje predstavlja obje strane u raspravi i potiče studente da donesu vlastite stavove.

Posljednje poglavlje u knjizi je Poglavlje 38, „Dodatak: kako ekonomisti koriste podatke“. Ovo poglavlje upoznaje studente sa statističkim metodama koje ekonomisti koriste da bi testirali i primjenjivali svoje teorije. Predavači koje će ovo podučavati mogu se odlučiti pokriti ovo poglavlje ranije.

Alati za učenje

Svrha ove knjige je pomoći studentima u učenju temeljnih lekcija ekonomije i pokazati kako mogu primijeniti te lekcije u svojim životima i u svijetu u kojem žive. Stoga sam koristio različite alate za učenje koji se pojavljuju kroz knjigu.

Analize slučajeva

Ekonomska teorija je korisna i zanimljiva samo ako se može primijeniti za razumijevanje stvarnih događaja i politika. Stoga ova knjiga sadrži brojne primjere koji primjenjuju upravo razvijenu teoriju.

Okviri „U vijestima“

Jedna korist koju studenti ostvaruju proučavanjem ekonomije je novi pogled i bolje razumijevanje vijesti iz svijeta. Kako bih naglasio tu korist, uključilo sam isječke iz članaka u novinama i magazinima, od kojih su neki osobne kolumne poznatih ekonomista. Ti članci, koji, s mojim kratkim uvodom, pokazuju kako se osnovne ekonomske teorije mogu primijeniti. Mnogi od tih okvira su novi u ovom izdanju. Svaki novinski članak završava s „Pitanjima za raspravu“, koja se mogu koristiti za poticanje na raspravu u predavaonici.

Okviri „FYI“.

Ti okviri pružaju dodatni materijal „za vašu informaciju“. Neki od njih nude pogled u povijest ekonomske misli. Neki pojašnjavaju neke tehničke probleme. Drugi, pak, raspravljaju o dodatnim temama koje predavači mogu obraditi ili ih mogu preskočiti.

Okviri Pitajte stručnjake

Ovi okviri sažimaju rezultate IGM Panela ekonomskih stručnjaka, recentnu anketu nekoliko desetaka poznatih ekonomista. Svakih nekoliko tjedana, tim je stručnjacima ponuđena izjava i zatim ih se pita slažu li se s njom ili ne, ili nisu sigurni. Rezultati ankete se pojavljuju u poglavljima koja se bave relevantnom temom. Oni studentima daju osjećaj o tome kada se ekonomisti slažu, kada su podijeljeni, a kada jednostavno ne znaju što misliti.

Definicije ključnih pojmova

Kada se u poglavlju uvode ključni pojmovi, označeni su podebljanim plavim slovima. Osim toga, njihove se definicije nalaze na margini stranice. Ovakav bi sustav trebao pomoći studentima u učenju i ponavljanju gradiva.

Brzi kvizovi

Poslije svakog većeg dijela u poglavlju, studentima se nudi „brzi kviz“ s pitanjima s više ponuđenih odgovora, kako bi provjerili svoje razumijevanje onoga što su

upravo naučili. Ukoliko studenti ne mogu spremno odgovoriti na ova pitanja, tada bi se trebali zaustaviti i ponovno pročitati gradivo prije nego nastave dalje. Odgovori na sve Brze kvizove su dostupni na kraju svakog poglavlja.

Sažeci poglavlja

Svako poglavlje završava s kratkim sažetkom koji podsjeća studente na najvažnije lekcije koje su upravo naučili. Kasnije u njihovom učenju, ključni su za efikasan način ponavljanja prije ispita.

Popis ključnih pojmova

Popis ključnih pojmova na kraju svakog poglavlja pruža studentima način da testiraju svoje razumijevanje predstavljenih novih pojmova. Uključeni su brojevi stranica kako bi studenti mogli ponoviti one pojmove koje ne razumiju.

Pitanja za ponavljanje

Na kraju svakog poglavlja nalaze se pitanja za ponavljanje koja pokrivaju glavne lekcije poglavlja. Studenti mogu ta pitanja koristiti kako bi provjerili svoje razumijevanje i pripremili se za ispite.

Zadaci i primjene

Svako poglavlje također sadrži niz zadataka i problema koji traže od studenata da primjene gradivo koje su upravo naučili. Neki bi profesori mogli koristiti ova pitanja za domaće zadaće. Drugi će ih koristiti kao početnu točku za rasprave u nastavi.

Prijevod i prilagodbe

Jako mi je drago da su verzije ove knjige dostupne (ili će uskoro biti) na mnogim svjetskim jezicima. Trenutno dogovoreni prijevod uključuju azarbejdžanski, kineski (na standardnim i pojednostavljenim znakovima), hrvatski, češki, nizozemski, francuski, gruzijski, njemački, grčki, indonezijski, talijanski, japanski, korejski, makedonski, crnogorski, portugalski, rumunjski, ruski, srpski i španjolski. Osim toga, također su dostupne prilagodbe ove knjige za australske, kanadske, europske i novozelandske studente. Predavači koji žele više detalja o tim alternativnim verzijama trebali bi kontaktirati Cengage.

Zahvale

Pišući ovo knjigu, koristio sam inpute mnogih talentiranih ljudi. Uistinu, popis ljudi koji su pridonijeli ovom projektu je tako dugačak, a njihov doprinos tako vrijedan, da se čini neprevedenim da se samo jedno ime pojavljuje na naslovnici.

Dopustite mi da započnem sa svojim kolegama ekonomistima. Mnoga izdanja ovog teksta te dodatni materijali koji idu uz njega, imali su ogromnu korist od njihovih inputa. Pregledavajući tekst, davali su prijedloge, identificirali izazove, i dijelili ideje na temelju svog vlastitog iskustva iz predavaonice. Dugujem im zahvalnost na njihovoj perspektivi koju su unijeli u tekst. Nažalost, popis je postao predugačak da bih zahvalio onima koji su pridonijeli ranijim izdanjima, iako studenti koji čitaju ovo izdanje i dalje imaju koristi od njihovih prijedloga.

Najvažniji u ovom procesu je bio David Hakes (Sveučilište Northern Iowa). David je djelovao kao pouzdan odbor za provjeru kvalitete ideja i marljiv partner koji je sa mnom sastavio sjajan paket dodataka.

Posebna zahvala mom prijatelju Jeffu Sommeru. Dugi niz godina, Jeff je bio moj urednik u *New York Timesu*. Za ovo izdanje, velikodušno je pročitao cijelu knjigu, nudeći brojne sugestije za unaprjeđenje teksta. Duboku sam mu zahvalan na njegovim inputima.

Izdavački tim koji je radio na ovoj knjizi strahovito ju je unaprijedio. Jane Tufts, urednik razvoja, uistinu je spektakularno uredila knjigu. Joe Sabatino, direktor proizvoda iz područja ekonomije, i Christopher Rader, stariji menadžer proizvoda, odradili su sjajan posao nadgledanja velikog broja ljudi uključenih u tako velik projekt. Colleen Farmer, Allison Janneck i Anita Verma, stariji menadžeri sadržaja, bile su ključne u vođenju cijelog projekta i sastavljanju odličnog tima koji je pregledao dodatke, i koje su zajedno s Prahibom Kannaiyan, menadžerom projekata u MPS Limited, imali strpljenja i posvećenosti da moj rukopis pretvore u ovu knjigu. Erin Griffin, viša dizajnerica, dala je ovoj knjizi njezin čisti, privlačan izgled te je dizajnirala prekrasnu naslovnicu. Tiffany Lee, lektorica, pročistila je moj tekst, dok je Vikas Makkar pažljivo pripremio detaljan indeks. John Carey, izvršni direktor marketinga, odradio je puno prekovremenih sati kako bi obavijestio sve potecijalne korisnike ove knjige. Ostatak Cengageovog tima je po običaju bio kontinuirano profesionalan, entuzijastičan i posvećen.

Imamo odličan tim veterana koji su radili na nekoliko izdanja knjige proizvedeći dodatke koji prate ovu knjigu. Radeći s njima u Cengageu, slijedeći ljudi su bili nemilosrdni u svojim nastojanjima da pomoćni materijali budu neusporedivi s bilo kojim drugim, kad je riječ o kvaliteti i količini. Niti jedan drugi udžbenik nije ni blizu.

PowerPoint: Andreea Chiritescu (Sveučilište Eastern Illinois)

Banka testova: Shannon Aucoin, Eugenia Belova i Alex Lewis (stručnjaci za pojedino područje u izdavačkoj kući)

Priručnik za predavače: David Hakes (Sveučilište Northern Iowa)

Također sam zahvalan Sarah Lao i Nathanu Sunu, dvoje odličnih studenata na Harvardu, koji su mi pomogli pregledati brojeve stranice za ovo izdanje.

Kao i uvijek, moram zahvaliti mojem „domaćem“ uredniku Deborah Mankiw. Kao prvi čitatelj gotove svega što napišem, ona kontinuirano daje baš pravu kombinaciju kritika i ohrabrenja.

Konačno, moram spomenuti moje troje djece, Catherine, Nicholasa i Petera. Njihov doprinos ovoj knjizi bio je što su trpjeli da njihov otac provodi previše vremena u svojoj radnoj sobi. Nas četvero imamo puno toga zajedničkog – a najviše ljubav prema sladoledu (što postaje očito u Poglavlju 4).

N. Gregory Mankiw
svibanj 2022.

Kratki sadržaj

Dio 1 Uvod 1

- 1 Deset načela ekonomije 1
- 2 Razmišljati kao ekonomist 17
- 3 Međuovisnost i dobici od trgovine 45

Dio 2 Kako funkcioniraju tržišta 61

- 4 Tržišne sile ponude i potražnje 61
- 5 Elastičnost i njezina primjena 87
- 6 Ponuda, potražnja i ekonomske politike države 111

Dio 3 Tržišta i blagostanje 133

- 7 Potrošači, proizvođači i efikasnost tržišta 133
- 8 Primjena: troškovi oporezivanja 153
- 9 Primjena: međunarodna trgovina 169

Dio 4 Ekonomija javnog sektora 189

- 10 Eksternalije 189
- 11 Javna dobra i zajednički resursi 211
- 12 Ekonomija zdravstva 227
- 13 Oblikovanje poreznog sustava 247

Dio 5 Ponašanje poduzeća i organizacija industrije 267

- 14 Troškovi proizvodnje 267
- 15 Poduzeća na konkurentnim tržištima 289
- 16 Monopol 311
- 17 Monopolistička konkurencija 341
- 18 Oligopol 359

Dio 6 Ekonomija tržišta rada 381

- 19 Tržišta faktora proizvodnje 381
- 20 Zarade i diskriminacija 403
- 21 Dohodovna nejednakost i siromaštvo 421

Dio 7 Teme za daljnje izučavanje 443

- 22 Teorija potrošačeva izbora 443
- 23 Granice mikroekonomije 471

Dio 8 Makroekonomski podaci 491

- 24 Mjerenje nacionalnog dohotka 491
- 25 Mjerenje troškova života 511

Dio 9 Realno gospodarstvo u dugom roku 529

- 26 Proizvodnja i rast 529
- 27 Štednja, investicije i financijski sustav 553
- 28 Osnovni alati financija 575
- 29 Nezaposlenost 591

Dio 10 Novac i cijene u dugom roku 615

- 30 Monetarni sustav 615
- 31 Rast novca i inflacija 639

Dio 11 Makroekonomija otvorenih gospodarstava 665

- 32 Makroekonomija otvorenog gospodarstva: temeljni pojmovi 665
- 33 Makroekonomska teorija otvorenog gospodarstva 687

Dio 12 Kratkoročne gospodarske fluktuacije 709

- 34 Agregatna potražnja i agregatna ponuda 709
- 35 Utjecaj monetarne i fiskalne politike na agregatnu potražnju 747
- 36 Kompromis između inflacije i nezaposlenosti u kratkom roku 771

Dio 13 Završna promišljanja 797

- 37 Šest rasprava o makroekonomskoj politici 797
- 38 Dodatak: Kako ekonomisti koriste podatke 819